

ПОРІВНЯЛЬНЕ ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

УДК 811.161

DOI <https://doi.org/10.32838/2710-4656/2022.2-2/32>**Степаненко О. К.**

КЗВО «Дніпровська академія неперервної освіти» Дніпропетровської обласної ради»

Вихор В. Г.

Національний авіаційний університет

Приймак Л. Б.

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

ЛІНГВІСТИЧНИЙ АНАЛІЗ ХУДОЖНЬОГО ТЕКСТУ

У статті досліджується лінгвістичний аналіз художнього тексту як один із важливих структурних елементів в мовознавстві. Проаналізовано трактування сутності категорій «текст», «дискурс», «художній текст» та «лінгвістичний аналіз художнього тексту», де під останнім поняттям розуміють процес вивчення мовних засобів різних рівнів у системі художнього тексту з функціонально-естетичної точки зору, з точки зору їх відповідності авторському задуму та індивідуальній манері автора і проведення оцінки найтонших смислових відтінків окремих елементів, пошук особливих значень: слів, фраз, ритмів та інших подібних мовних елементів. Встановлено, що аналіз художніх текстів у площині дискурсу та антропоцентризму може бути успішно проведений з урахуванням комунікативних стратегій тих комунікаторів, які ініціюють саме спілкування. Визначено, що художній текст як процес і результат мовленнєвої діяльності автора (адресата), який має бути сприйнятий та оцінений читачами (адресатами), стає об'єктом спеціального наукового дослідження лише з другої половини ХХ століття. Встановлено, що лінгвістичний аналіз тексту передбачає оцінку найтонших смислових відтінків окремих елементів, пошук особливих значень: слів, фраз, ритмів та інших подібних мовних елементів. Визначено, що лінгвістичний аналіз художнього твору передбачає характеристики не лише мовних, а й позамовних чинників, а також встановлення єдності між його змістом і формою. Встановлено, що змістову структуру тексту доречно розглядати у трьох вимірах – вертикальному, горизонтальному та глибинному. Визначено, що лінгвістичний рівень роботи над текстом передбачає роботу з лексичним складом і граматичним компонентом тексту. Встановлено, що лінгвістичний аналіз художнього тексту передбачає виділення таких блоків інформації, як сюжет, його розвиток і закінчення. Визначено, що важливим етапом є аналіз лексичного та граматичного матеріалу, кваліфікація цього матеріалу. Виокремлено програмні інструменти для аналізу тексту: Comleat Lexical Tutor; Vocabprofile, Text Lex Compare, Concordance, АBBYU Compare. Встановлено, що аналіз тексту в навчальному процесі студентів-філологів сприяє формуванню необхідних професійних компетенцій з мови спеціальності, розвитку гнучкості та образного мислення.

Ключові слова: текст, художній текст, дискурс, лінгвістичний аналіз.

Постановка проблеми. Сучасні лінгвістичні дослідження зорієнтовані на вивчення функцій мовних одиниць у різних формах мовленнєвої діяльності, результативність якої демонструє таке комплексне явище, як текст, що здавна привертало увагу дослідників як особливий об'єкт вивчення. У мовознавстві лінгвістичний аналіз художнього

тексту являється одним із найактуальніших питань, які привертють увагу лінгвістів багатоплановістю дослідження.

Художній текст досліджується на матеріалі творів різноманітних жанрів художньої літератури, що характеризуються своєрідною структурно-композиційною й мовностилістичною

організацією, яка впливає на процеси розуміння адресатом творчого задуму письменника. Як часто зазначається у різних визначеннях, художній текст є посланням автора своєму потенційному читачеві, і завдання читача полягає у правильній інтерпретації, тобто у виявленні прихованої мети автора. Тож, лінгвістичний аналіз художнього тексту як прояв акта взаємодії вважатиметься завершеним не тоді, коли його написали, а тільки тоді, коли його прочитали, тобто трактували, проінтерпретували відповідно до задуму автора.

Лінгвістичний аналіз допомагає побачити картину естетичного цілого в її реальному світі, такою, якою її створював сам письменник і хотів, щоб читач зміг правильно сприйняти твір. Обрання тексту центральним об'єктом дослідження у сучасній філологічній науці зумовлене розширенням відомостей про текст, у зв'язку з досягненнями низки суміжних наук: прагматики, психолінгвістики, теорії комунікації, лінгвокультурології, когнітивістики тощо.

З-за сучасних умов розвитку інноваційних технологій та глобалізації відбуваються концептуальні зміни у вимогах до спеціалістів усіх напрямків, зокрема до філологів. Таким чином, компетентність філолога зобов'язує його вільно володіти різними способами передачі інформації. Відповідно до Загальноєвропейських рамок у сучасному світі концептуально змінилися вимоги до підготовки філологів. Зараз головною метою є не просто вивчення однієї, двох чи кількох мов, а найголовніше – розвиток лінгвістичної бази з усіма можливими лінгвістичними компетенціями. Крім того, важливо зазначити, що в навчальних програмах для навчання філологів більше уваги приділяється розвитку комунікативних навичок, тоді як розвиток навичок роботи з текстами різної складності, стилю та формату вивчається менше, тому актуальним є дослідження особливостей лінгвістичного аналізу художнього тексту.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Тематику лінгвістичного аналізу художнього тексту досліджує значна кількість науковців. Зокрема, наукові праці В. Ковальнової, І. Бехти, І. Соколової, К. Серажима, Н. Кондратенка, Н. Шульжука, О. Переломової, С. Сисоєвої, Ф. Бацевича, присвячені аналізу особливостей проведення лінгвістичного аналізу художнього тексту.

Постановка завдання. Метою роботи є дослідження лінгвістичного аналізу художнього тексту. Для досягнення мети визначено наступні завдання: визначити сутність понять «текст»,

«дискурс», «художній текст» та «лінгвістичний аналіз художнього тексту» та їх характерні ознаки; охарактеризувати лінгвістичний аналіз художнього тексту. При проведенні дослідження були використані загальнонаукові й спеціальні методи дослідження, зокрема аналіз і синтез, порівняння, узагальнення, критичний аналіз, системно-структурний, лінгвістичний та зіставний методи.

Виклад основного матеріалу дослідження. Інтерес до аналізу тексту у сфері сучасної гуманітарної освіти визначається потребою здійснення вдосконалення загальної культури людини. Вміння інтерпретувати текст дозволяє долучатися до авторського бачення світу, дає можливість, знайомлячись з текстами, подорожувати у часі і просторі, розвиває культуру мовного спілкування [1].

Лише на початку 70-х років ХХ століття постала проблема виокремлення та теоретичного обґрунтування поняття «дискурс» у зв'язку з формуванням нового лінгвістичного напрямку – лінгвістики тексту. В даний період часу «виникла потреба чіткого розмежування предмета вивчення лінгвістики тексту, а отже, і чіткого визначення сутності двох ключових понять – тексту та дискурсу» [2, с. 10].

Науковець Е. Бенвеніст першим сформулював головну відмінність між даними двома ключовими поняттями: дискурс – процес застосування мовної системи, а текст – результат даного процесу. Погляд дослідника, навіяний антропоцентричною парадигмою мови, згодом дозволив розглядати дискурс у науці як «функціонування мови в живому спілкуванні», як «мовлення, привласнене мовцем» [3].

Останнім часом дихотомія «текст» – «дискурс» активно досліджується лінгвістами, які виділяють усі аспекти, що дозволяють всебічно описати комунікативні інтенції тексту та його складові. Учені досить часто висловлюють подібні погляди, визначаючи дискурс у його відношенні до тексту (табл. 1).

Отже, з огляду на прагматичний підхід до розуміння дискурсу вважаємо за доцільне послуговуватись термінологічним поняттям «художній дискурс» на позначення художнього тексту як комунікативного утворення, в якому реалізуються комунікативні наміри мовця [6].

Нині дослідники окреслюють структурно-семантичні параметри тексту з низкою ознак, які також видаються актуальними й об'єктивними для дискурсу: повнота; узгодженість; цілісність; лексична, граматична, логічна, стилістична, семантична зв'язність; композиційна заверше-

Сутність поняття «дискурс»

Автор	Сутність поняття
І. Бехта [4]	Дискурс – це цілісний текст разом із екстралінгвістичними – прагматичними, соціокультурними, психологічними та іншими чинниками; текст, взятий у аспекті події; мовлення, яке розглядається як цілеспрямована соціальна дія, як компонент, що є учасником взаємодії людей та механізмів їх свідомості (пізнавальних процесів). Дискурс — це промова, «занурена в життя».
Ф. Бацевич [5, с. 25]	пов’язує письмову форму дискурсу з поняттям тексту, що постає як «вичерпаний», «зупинений» дискурс.
К. Серажим [2]	визначає дискурс як складне соціолінгвістичне явище сучасного комунікативного середовища, яке, зокрема, має «видиму» – лінгвістичну (зв’язний текст або його семантично значущий і синтаксично завершений фрагмент) та «невидиму» – екстралінгвістичну (пізнання світу, думки, настанови, призначення адресата) структуру, що характеризується спільністю світу «вбудованого» під час розвитку дискурсу автором і інтерпретованого його слухачем чи читачем.

Джерело: сформовано авторами на основі [2; 4; 5, с. 25].

ність; комунікативно-прагматична спрямованість тощо. Через це деякі лінгвісти припускають, що за певних умов текст є дискурсом.

Зокрема, О. Переломова зазначає: «Мовне вивчення тексту, завданням якого є виявлення не лише лінгвістичного інвентарю, а й співвідношення мовних та екстралінгвістичних чинників у створенні мовного твору, є багатограним. Одним із напрямків такого аналізу є теорія дискурсу» [7].

Проте бурхливий розвиток теорії дискурсу в лінгвістиці наприкінці ХХ – на початку ХХІ століття викликав гостру потребу виділити сутність аналізованих понять, виявити та науково обґрунтувати їх особливості. Проводячи «межу» між текстом і дискурсом, лінгвісти по-різному пояснюють специфіку та механізм співвіднесення даних понять.

Науковці вважають, що для дискурсу важливою є функціональна спрямованість та комунікативно-прагматична ефективність; текст має символічний (семіотичний) характер, його основними ознаками є інформаційна самодостатність, цілеспрямованість, протяжність; текст виступає конститутивною основою дискурсу, де дискурс, у свою чергу, будується на ньому і має можливість поширюватися на всі наявні тексти [8].

Н. Кондратенко зазначає, що серед пріоритетних напрямів тексту та дискурсоцентричного дослідження, важлива роль належить створенню типології категорій предмета дослідження. Він виділяє три групи таких категорій: основні, внутрішньотекстові та позатекстові. До основних категорій дослідник відносить інформативність та комунікативність. Внутрішньотекстові категорії, на його думку, спрямовані всередину тексту і характеризуються зв’язністю, цілісністю та арти-

куляцією. Зовнішні текстові категорії дають змогу трактувати текст як елемент вербального спілкування між мовцями та між текстами. До цієї групи належать референційність, інтерсуб’єктивність та інтертекстуальність [9].

Аналіз художніх текстів у площині дискурсу та антропоцентризму може бути успішно проведений з урахуванням комунікативних стратегій тих комунікаторів, які ініціюють саме спілкування. Дану роль відіграють письменники, які, створюючи для читачів художній текст, передбачають характер і спрямованість комунікативного акту між відправником і адресатами. Таким чином, в даному випадку важливою дискурсивною категорією є націлювання.

Встановлено, що художній текст як процес і результат мовленнєвої діяльності автора (адресата), який має бути сприйнятий та оцінений читачами (адресатами), стає об’єктом спеціального наукового дослідження лише з другої половини ХХ століття [8].

Тому з-за сучасних кондицій, важливою складовою ефективною філологічної освіти є робота з текстами різної складності та стилю. Інтерес до особливостей передачі текстової інформації почався з дослідження, пропаганди, яка зустрічалася в пресі воюючих країн першої половини ХХ століття [10].

Важливість текстів як джерела знань та інформації також підкреслюють вчені, які відзначають, що «перо могутніше за меч», а це означає, що вільне спілкування (особливо письмове) є важливим критерієм успіху [11]. Текст як предмет читання сильно трансформувалася в 1960–1970-х роках. Читання тексту поділялося на два ключових напрями: читання як грамота (вміння розпізнавати і розшифровувати мову)

і читання як інтерпретація (вміння відповідати на текст) [12].

Оскільки в сучасному світі значна частина інформації передається за допомогою письмового спілкування, сучасному філологу необхідно володіти навичками різнобічного аналізу тексту. Високий рівень компетенції читання, безсумнівно, є вирішальним фактором у навчанні, оскільки є фундаментальним джерелом знань для студентів-філологів усього світу [13].

Текст сьогодні стає особливо важливою одиницею навчання. З точки зору лінгвістики, текст є частиною мовної освіти. Аналіз тексту дозволяє визначити структурні елементи мови та особливості мислення. Трансформація підходів до лінгвістики тексту створює можливості для пояснення окремих граматичних явищ, які неможливо пояснити з позицій структури речення. Структуру і стиль тексту по суті визначають як зовнішні чинники, наприклад комунікативні, так і внутрішні фактори, тобто емоційний стан автора тексту. Генерація тексту та його функціонування є прагматично орієнтованими, тобто текст створюється, коли виникає конкретна інсталяція і функціонує в певних комунікативних умовах [14].

Під час підготовки філологів читання літературного твору є однією з ключових складових навчального процесу. Процес читання тексту, простий на перший погляд, але дуже складний у детальному аналізі всіх аспектів побудови тексту. При поверхневому читанні сприймається лише сюжет твору, а при глибокому філологічному аналізі кругозір читача розширюється, ідеально наближаючись до авторського бачення. Особливо складною з точки зору семіотики є опрацювання авторського твору. Недостатньо групувати слова, а замість цього необхідно визначити приєднані до слів префікси та суфікси, а також визначити значення слів у певних контекстах. Усі ці етапи аналізу вимагають використання набагато складніших методик [15].

Існує досить багато підходів, які використовуються для поглибленого та всебічного аналізу тексту як важливої складової освіти філологів. При аналізі тексту необхідно застосовувати як системний підхід, так і враховувати семантико-синтаксичну структуру та психолінгвістичний підхід. Водночас текст як особлива одиниця комунікації не має яскраво вираженого емоційного контексту, а відображає думки та емоції самого читача. Тому дуже важливо проводити літературний аналіз [12].

Лінгвістичний аналіз тексту передбачає оцінку найтонших смислових відтінків окремих елемен-

тів, пошук особливих значень: слів, фраз, ритмів та інших подібних мовних елементів. Аналіз тексту в навчальному процесі студентів-філологів сприяє формуванню необхідних професійних компетенцій з мови спеціальності, розвитку гнучкості та образного мислення.

Під поняттям «художній текст» розуміємо втілений у художній формі фрагмент концептуальної картини світу автора, відображений ним з позицій певного естетичного ідеалу [1]. Оскільки художній текст є об'єктом вивчення лінгвістики тексту, стилістики, герменевтики, проте виявляти «систему співфункцій усіх мовних одиниць та їх категорій, що беруть участь у створенні системи образів у певному тексті» [16, с. 12], покликаний передусім лінгвістичний аналіз тексту. Традиційний підхід до лінгвістичного аналізу художнього тексту спрямований на його дослідження за граматичними і стилістичними параметрами, зосереджує увагу на його внутрішніх властивостях (текстових одиницях, граматичних категоріях, зв'язках і стилістичних засобах) (рис. 1).

Тож, під поняттям «лінгвістичний аналіз художнього тексту» пропонуємо розуміти процес вивчення мовних засобів різних рівнів у системі художнього тексту з функціонально-естетичної точки зору, з точки зору їх відповідності авторському задуму та індивідуальній манері автора та проведення оцінки найтонших смислових відтінків окремих елементів, пошук особливих значень: слів, фраз, ритмів та інших подібних мовних елементів.

Читач, сприймаючи художній текст, декодує спочатку зовнішню форму мовних одиниць, з'ясовує їхню стилістичну роль у ньому, після чого заглиблюється в авторський задум (відбувається «накладання образу світу читача на модель світу автора» [17, с. 569], в результаті чого читач виділяє концепти й визначає їхню функцію в його розкритті. Лінгвістичний аналіз художнього тексту спрямований на виявлення його стильових доміант.

З-поміж засадничих принципів текстової організації українського художнього постмодерністського дискурсу науковці виокремлюють лінгвостилістичні засоби карнавалізації, діалогічної взаємодії з читачем, а також мовної гри. Окремі реалізації останньої фіксуються передусім на лексичному рівні як каламбури (поєднання слів на підставі формальних або семантичних ознак), наприклад: «...вони уже йшли Ринком шукати своє шаманське шампанське...» (Ю. Андрухович. Рекреації); «Тобто створює ілюзію ілюзорності»

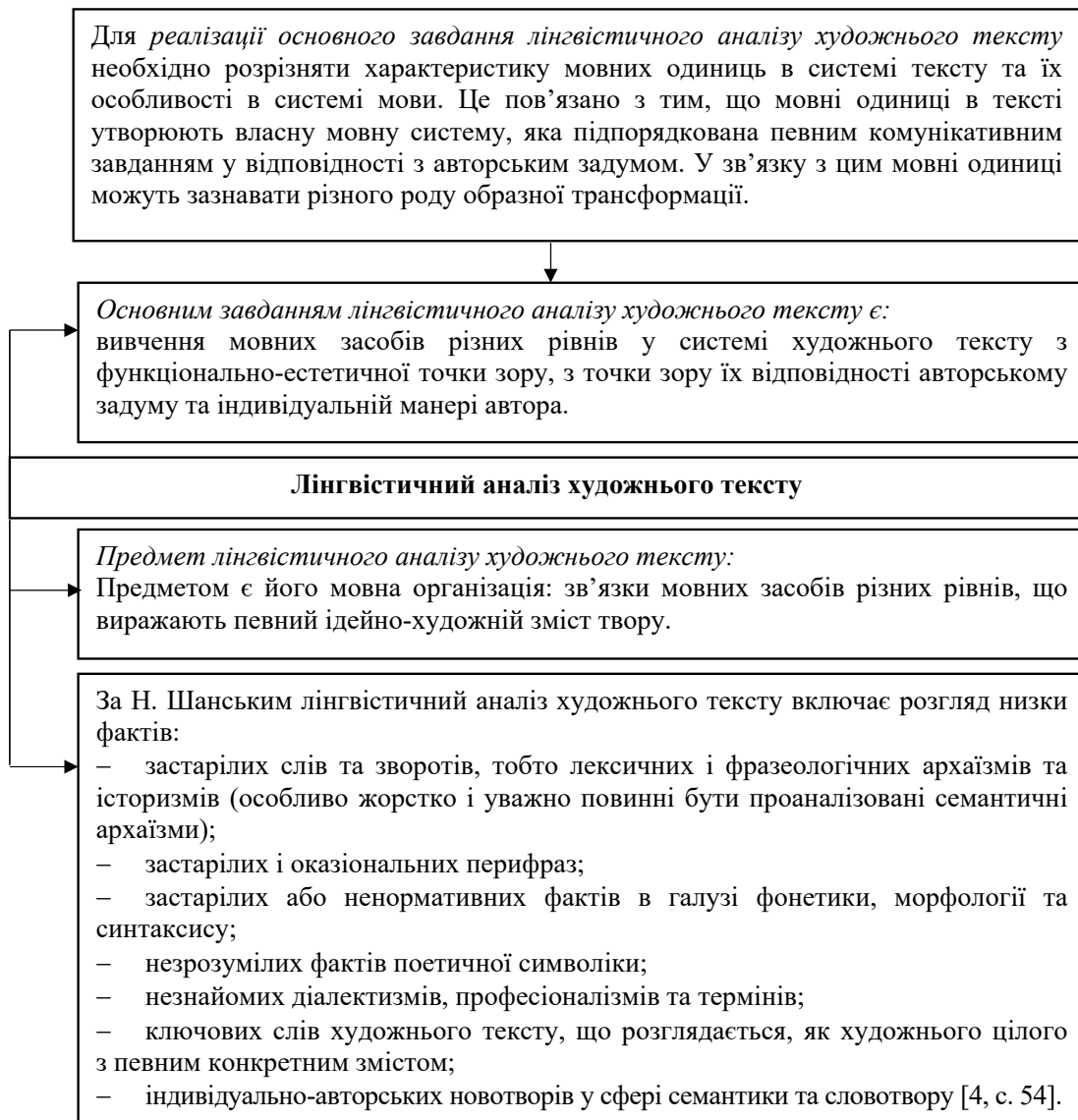

Рис. 1. Характерні ознаки лінгвістичного аналізу художнього тексту

Джерело: сформовано авторами на основі [1].

(Ю. Іздрик. Таке); «Ожив наш край, відпочиваючи від татарсько-московських набегів...» (Б. Жолдак. Антисуржик); «Франциск вважав себе людиною поверхневою. Любив поверхні» (Т. Прохасько. Непрості).

Лінгвістичний аналіз художнього твору передбачає характеристику не лише мовних, а й позамовних чинників, а також встановлення єдності між його змістом і формою. Як зазначає Р. Зорівчак, змістову структуру тексту доречно розглядати у трьох вимірах – вертикальному (формально-тематичний зміст тексту), горизонтальному (оформлення цілісності тексту, створеній формальними й смисловими зв'язками між висловлюваннями) та глибинному (імпліцитний контекст, який увиразнює авторський задум) [18].

Чимало параметрів художнього тексту репрезентовано імпліцитно (підтекст, концептуально-змістова інформація). Наприклад, пейзаж у художньому тексті – це нерідко не лише тло, на якому відбуваються події, а й засіб розкриття прихованого контексту. Так, опис весни (на тлі тяжкої праці заробітчана) на початку оповідання М. Коцюбинського «По-людському» і поетичний її опис у кінці твору з глибоким риторичним питанням («Чи скоро ми діждемо гармонії й в людському житті?») – це ключ до декодування глибинної структури всього тексту, важлива художня деталь, що поглиблює його вертикальну структуру [6].

Лінгвістичний рівень роботи над текстом передбачає роботу з лексичним складом і граматичним компонентом тексту. Лінгвістичний

аналіз художнього тексту передбачає виділення таких блоків інформації як сюжет, його розвиток і закінчення. Важливим етапом є аналіз лексичного та граматичного матеріалу, кваліфікація цього матеріалу.

З-за сучасних умов інформаційні технології можуть бути використані для спрощення процедури аналізу текстових матеріалів. Спеціалізовані програми дозволяють глибоко аналізувати текст та його морфологічну структуру. Використання інноваційних технологій в навчальному процесі на сьогоднішній день дає широкі інформаційні можливості [19]. Найпопулярнішими методами обробки текстових відповідей з метою виділення та представлення семантики мають бути системи на основі ефективного поєднання технологій лінгвістичного аналізу (морфологічних, синтаксичних, семантичних) та методи аналізу, які б виявили приховані асоціативні залежності всередині текстів [20].

Comleat Lexical Tutor – ефективний інструмент аналізу тексту, оскільки сайт розділений на розділи для студентів, науковців та викладачів. Vocabprofile, Text Lex Compare та Concordance є також популярними інструментами для аналізу тексту, за допомогою інструменту Vocabprofile можна аналізувати текст з точки зору лексичної частоти та діапазону. Lexical Tutor аналізує текст, щоб визначити, які слова входять до перших 1000 найуживаніших слів, а які до 2-ї 1000 найпопулярніших слів [21].

АВВУУ Comprero – ще один ефективний інструмент аналізу тексту, оскільки система дозволяє проводити семантико-синтаксичний аналіз тексту. Система вилучення інформації дозволяє створити набори правил для вилучення фактів і сутностей з неструктурованих текстів. Основна перевага полягає в тому, що глибокий семантичний виклад тексту дозволяє описати низку різноманітних варіантів фраз у дуже стислому вигляді. Наприклад, не варто турбуватися про порядок слів, оскільки синтаксичні ролі різних слів залишаються незмінними. Таким чином,

вважаємо за необхідне запровадити комплексний підхід до навчання філологів, який базується на формуванні компетенцій щодо використання сучасних інформаційних технологій в майбутній професійній діяльності [22].

Таким чином, при навчанні студентів-філологів важливо прищеплювати любов і мотивацію до методичного, детального вивчення літературних творів на науковому рівні в контексті лінгвістичних та літературознавчих досліджень. У цілому можна зробити висновок, що лінгвістичний аналіз художнього тексту передбачає розгляд його як майстерної організації мовних засобів, які відображають певний ідейно-тематичний та образний зміст, здатний викликати у читача естетичний ефект.

Висновки та перспективи подальших досліджень. В результаті дослідження встановлено, що лінгвістичний аналіз художнього тексту набуває все більшої актуальності. Визначено, що текст є важливою одиницею спілкування. Однією з найважливіших навичок філолога є вміння аналізувати текст не просто з точки зору розуміння слів, а з точки зору автора, його емоцій та в контексті культурної складової, що досягається шляхом лінгвістичного аналізу. Отже, можна дійти до висновку, що лінгвістичний аналіз художнього тексту дуже важливий для сприйняття читача, в результаті чого читач виділяє концепти й визначає їхню функцію в його розкритті.

Практичне значення проведеного дослідження полягає в тому, що висновки та рекомендації, розроблені автором та запропоновані в статті, можуть бути пов'язані з можливостями використання результатів у навчальному процесі, оскільки навчальні програми та плани містять недостатню кількість профільних предметів, присвячених аналізу тексту. Вважаємо за необхідне впровадити в навчальний процес підхід лінгвістичного аналізу тексту. Подальші дослідження можуть бути спрямовані на дослідженні застосування ІКТ для проведення лінгвістичного аналізу художнього тексту.

Список літератури:

1. Ковальова В. Лінгвостилістика художнього тексту. *Матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції «Пріоритетні напрями філологічних досліджень»* (16 листопада 2017 р.) / за заг. ред. С. М. Климович. Херсон, 2017. С. 144–147.
2. Серажим К. Дискурс як соціолінгвальне явище: методологія, архітектоніка, варіативність (на матеріалах сучасної газетної публіцистики): моногр. / Катерина Серажим. К. : Видавець Паливода А. В., 2010. 351 с.
3. Benveniste E. Les relations de tems dans le verbe franais. *Bulletin de la Socm de lingvistique de Paris*. 1959. Vol. 54(I). Pp. 235–250.
4. Бехта І. А. Дискурс наратора в англійській прозі : монографія. К. : Грамота, 2004. 304 с.

5. Бацевич Ф. С. Вступ до лінгвістичної прагматики: підручник. К. : Академія, 2011. 304 с.
6. Шульжук Н. Особливості лінгвістичного аналізу художнього тексту як прагматично-комунікативної єдності. *Лінгвостилістичні студії*. 2019. Вип. 10. С. 195–203.
7. Переломова О. С. Концепт самотності як інтертекстема індивідуально-авторської парадигми поетичних творів Павла Тичини. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. Житомир: Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2007. Вип. 34. С. 169–172.
8. Holikova N. Discourse direction of research of artistic text in modern language ukrainian studies. *Ukrainian sense*. 2020. P. 3–11.
9. Кондратенко Н. В. Дискурсивна парадигма досліджень художнього тексту. *Записки з романо-германської філології*. Одеса, 2015. Вип. 1(34). С. 60–65.
10. Wiedemann G. Extending the method toolbox: text mining and social science research. 2015. № 16. URL: <https://pro.europeana.eu/post/extending-the-method-toolbox-text-mining-for-social-science-and-humanities-research>
11. Mäntylä M. V, Graziotin D., Kuutila M. The evolution of sentiment analysis - A review of research topics, venues, and top cited papers. *Computer Science Review*. 2018. Vol. 27. P. 16–32.
12. Сисоєва С. О., Соколова І. В. Теорія і практика вищої освіти: навч. посібник. Київ – Маріуполь, 2016. 338 с.
13. Chodkiewicz H. Investigating EFL learners' case studies. *Roczniki Humanistyczne*. 2016. Vol. 11(64). P. 7–24.
14. Zhazheva D. D., Zhazheva S. A. Text as a linguistic object in a lesson. *Scientific and methodical electronic journal «Concept»*. 2014. Vol. 20. P. 4726–4730.
15. Ergün M. Using the technique of data mining and text mining in educational research. *Electronic Journal Of Education Sciences*. 2017. Vol. 6(12). P. 180–189.
16. Ковалик І. І., Мацько Л. І., Плющ М. Я. Методика лінгвістичного аналізу тексту. К. : Вища школа, 1984. 118 с.
17. Форманова С. Функціонально-стилістична семантика заголовка як структуроутворюючого елемента тексту. *Вісник Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника. Філологія*. 2007. Вип. XV–XVIII. С. 566–570.
18. Зорівчак Р. Реалія і переклад (на матеріалі англomовних перекладів української прози). Львів, 1989. 216 с.
19. Valeeva A., Latypova L., Latypova N. High School. *IEJME – Mathematics Education*. 2016. Vol. 11(6). P. 773–785.
20. Zelenskyi A. A. Relevance of their realization. *Computer Science & Software Engineering: Proceedings of the 1st Student Workshop*. 2018. Vol. 11. Pp. 63–69.
21. Buckmaster R. Text Analysis and Corpus Linguistics for English Language Teachers, USA : English Ideas. 2015. URL: https://www.academia.edu/26354053/Text_Analysis_and_Corpus_Linguistics_for_English_Language_Teachers
22. Shaklein V. M., Olivia N. B. A. Preparation Specifics of Students-Philologists: Modern Technologies of Literary and Linguistic Text Analysis. *International Journal of Language Education*. 2019. Vol. 3, № 2. P. 91–98.

Stepanenko O.K., Vykhov V. H., Pryimak L. B. LINGUISTIC ANALYSIS OF ARTISTIC TEXT

The paper studies the linguistic analysis of the literary text as one of the important structural elements in linguistics. The interpretation of the essence of the categories «text», «discourse», «artistic text» and «linguistic analysis of literary text» is analyzed. compliance with the author's intention and individual manner of the author and the assessment of the subtlest nuances of meaning of individual elements, the search for special meanings: words, phrases, rhythms and other similar linguistic elements. It is established that the analysis of artistic texts in the plane of discourse and anthropocentrism can be successfully carried out taking into account the communicative strategies of those communicators who initiate communication. It is determined that the artistic text as a process and result of speech activity of the author (addressee), which should be perceived and evaluated by readers (addressees), became the object of special scientific research only in the second half of the twentieth century. It is established that the linguistic analysis of the text involves the assessment of the subtlest semantic nuances of individual elements, the search for special meanings: words, phrases, rhythms and other similar linguistic elements. It is determined that the linguistic analysis of a work of art involves the characterization of not only linguistic but also extralinguistic factors, as well as the establishment of unity between its content and form. It is established that the semantic structure of the text should be considered in three dimensions – vertical, horizontal and deep. It is determined that the linguistic

level of work on the text involves working with the lexical structure and grammatical component of the text. It is established that the linguistic analysis of the literary text involves the selection of such blocks of information as the plot, its development and ending. It is determined that an important stage is the analysis of lexical and grammatical material, the qualification of this material. Highlighted software tools for text analysis: Comleat Lexical Tutor, Vocabprofile, Text Lex Compare, Concordance, ABBYY Compreno. It is established that the analysis of the text in the educational process of students of philology contributes to the formation of the necessary professional competencies in the language of the specialty, the development of flexibility and figurative thinking.

Key words: *text, artistic text, discourse, linguistic analysis.*